«مهندس و معلم کمال، مدیر دبیرستان دخترانه ارغوان، در گفت‌وگو با ماهنامه آینه‌نما: ۷۰ درصد از دانش‌آموزان ما از خانواده‌های کم‌درآمد هستند و بسیاری از آنان نخستین کسی هستند که در خانواده‌شان درس می‌خواند»

مهندس رضوی، مدیر دبیرستان ارغوان، در گفت‌وگو با ماهنامه آینه‌نما: ۷۰ درصد از دانش‌آموزان ما از خانواده‌های کم‌درآمد هستند و بسیاری از آنان نخستین کسی هستند که در خانواده‌شان درس می‌خواند

(مصاحبه‌ی اختصاصی ماهنامه آینه‌نما)

مهندس رضوی، مدیر دبیرستان دخترانه ارغوان، در دفتر کارش در طبقه‌ی دوم ساختمانی قدیمی در خیابان بیدستان ایستاده است. او سال‌های زیادی است که در همین مدرسه معلم بوده و حالا مسئولیت اداره‌ی آن را بر عهده دارد. در این گفت‌وگو درباره‌ی چالش‌های آموزش در مناطق کم‌برخوردار، نقش معلمان در کاهش نابرابری و آینده‌ی دختران روستا صحبت می‌کند.

در ابتدا بفرمایید چرا دبیرستان ارغوان را انتخاب کردید و چه ویژگی‌هایی باعث شد این مدرسه را برای ادامه‌ی کار خود برگزینید؟

مهندس رضوی: من حدود بیست سال پیش به عنوان معلم ریاضی وارد این مدرسه شدم. آن زمان ساختمان نیمه‌کاره بود و بسیاری از دانش‌آموزان ما مجبور بودند کیلومترها پیاده بیایند. دلیل انتخاب من این بود که می‌خواستم در جایی کار کنم که دختران کمتر به آموزش دسترسی دارند و معلم می‌توانست تفاوت بزرگی در زندگی آن‌ها ایجاد کند. هنوز هم بسیاری از همان دانش‌آموزان قدیمی را می‌بینم که یا معلم شده‌اند یا دانشجو شده‌اند و این برای من بزرگ‌ترین پاداش است.

شما در گفت‌وگوهای قبلی گفته‌اید که ۷۰ درصد دانش‌آموزان مدرسه‌ی شما از خانواده‌های کم‌درآمد هستند. این آمار چه تأثیری بر برنامه‌ی درسی و فعالیت‌های مدرسه گذاشته است؟

مهندس رضوی: این آمار یعنی بسیاری از دانش‌آموزان ما هزینه‌ی کتاب، کیف و حتی صبحانه را به زحمت می‌توانند تأمین کنند. به همین دلیل ما برنامه‌ی تغذیه‌ی رایگان راه انداختیم و با همکاری یک خیریه توانستیم روزانه ۱۲۰ وعده غذا بدهیم. در برنامه‌ی درسی هم سعی کردیم کلاس‌های مهارت زندگی، کار با رایانه و کارآفرینی را جدی بگیریم تا اگر دختری به هر دلیلی مجبور شد مدرسه را زودتر ترک کند، حداقل چیزی برای زندگی خود داشته باشد.

برخی معلمان می‌گویند با کمبود نیرو و شلوغی کلاس‌ها روبه‌رو هستند. در مدرسه‌ی شما وضع معلمان چگونه است و چه راهکاری برای جذب معلم زن در مناطق کم‌برخوردار دارید؟

مهندس رضوی: ما حدود ۴۵ معلم داریم که ۳۲ نفر از آن‌ها زن هستند. این برای یک مدرسه‌ی روستایی عدد خوبی است. اما مشکل از جای دیگر می‌آید. بسیاری از معلمان جوان ترجیح می‌دهند در شهر بمانند و رفت‌وآمد روزانه را بپذیرند. ما برای آن‌ها خوابگاه کوچک و یارانه‌ی حمل‌ونقل گرفته‌ایم و سعی می‌کنیم محیط کار را طوری بسازیم که احساس تنهایی نکنند. وقتی یک معلم زن می‌ماند و موفق می‌شود، دختران روستا الگویی پیدا می‌کنند که تا پیش از این نداشتند.

در گفت‌وگو با ماهنامه آینه‌نما، از تجربه‌ی شخصی خودتان در مدرسه بگویید. لحظه‌ای که احساس کردید کار شما واقعاً تغییر ایجاد کرده چه بود؟

مهندس رضوی: یک دختر از روستای کوه‌سفید را می‌گویم که پدرش می‌خواست او را به ازدواج وادار کند و او تنها یک ماه مانده بود تا کنکور. ما با پدرش صحبت کردیم و قول دادیم اگر دخترش درس بخواند، ما مسئولیت هزینه‌ی راه و کتاب را می‌گیریم. امسال آن دختر قبول شد و الان در دانشگاه است. این لحظه برای من مثل یک جشن بزرگ بود. مدرسه ما هم مثل هر مدرسه‌ی دیگری گاهی خسته می‌شویم و فکر می‌کنیم کافی است، اما وقتی چنین خبری می‌رسد، دوباره انرژی می‌گیریم.

در پایان، اگر بخواهید از مسئولان یا خیرین برای مدرسه‌ی خود درخواست کنید، چه می‌گویید؟

مهندس رضوی: ما به کتابخانه، آزمایشگاه کامپیوتر و یک زمین ورزشی نیاز داریم. اما مهم‌تر از همه به معلم نیاز داریم. اگر قرار است یک دختر روستایی ۱۲ سال درس بخواند، باید مطمئن باشیم که در تمام این سال‌ها معلم باسواد و دلسوز کنارش ایستاده است. کمک مالی خوب است، اما سرمایه‌گذاری روی انسان‌ها ماندگارتر است. اگر خوانندگان ما بخواهند کمک کنند، می‌توانند با مدرسه تماس بگیرند و درباره‌ی حامی‌گری یک دانش‌آموز صحبت کنند.

مهندس رضوی و ابتکار «کلاس شب» برای دختران روستا

در روستای کوه‌سفید، جایی که جاده‌ها در زمستان بسته می‌شود و نزدیک‌ترین دبیرستان دخترانه ساعت‌ها با اتومبیل فاصله دارد، سال‌ها بود که دختران بعد از کلاس نهم مجبور می‌شدند درس را رها کنند. مهندس رضوی، معلم ریاضی و مدیر مدرسه‌ی روستایی کوه‌سفید، این وضع را تحمل نکرد. او با همکاران معدودی تصمیم گرفت کلاس شب را راه بیندازد تا دخترانی که روز کار می‌کنند یا به مزرعه می‌روند، بتوانند شب درس بخوانند. این طرح با مخالفی‌هایی هم روبه‌رو شد، اما امروز ۶۰ دختر در آن ثبت‌نام کرده‌اند و نتایج امتحان‌هایشان از میانگین مدرسه بالاتر است.

مهندس رضوی، شما چرا فکر کردید که باید کلاس شب راه بیندازید؟ مگر مدرسه روز باز نیست؟

مهندس رضوی: چون بسیاری از دخترها روز در مزرعه کار می‌کنند. پدرها می‌گویند دخترم باید نان بیاورد، نه کتاب بخواند. اگر ما بگوییم مدرسه تعطیل است، آن دختر یا می‌رود کار می‌کند یا ازدواج می‌کند. ما فکر کردیم اگر معلم‌ها داوطلبانه شب بیایند، هیچ خرجی برای خانواده نداریم و هیچ دختری از درس جا نمی‌ماند. ما با ۱۲ معلم شروع کردیم و الان ۱۸ معلم داریم که نوبت می‌گیرند تا خستگی به کسی فشار نیاورد.

کلاس شب چه برنامه‌ای دارد؟ آیا همان کتاب‌های روز را می‌خوانند؟

مهندس رضوی: بله، همان کتاب‌ها و همان برنامه‌ی وزارت آموزش و پرورش. اما ما زمان بیشتری برای تمرین می‌گذاریم. ساعت ۶ تا ۸ و نیم شب است. بچه‌ها اول خسته‌اند، بعد کم‌کم گرم می‌شوند. ما برای هر درس یک روش جدا داریم. مثلاً کسر را با نان و آرد توضیح می‌دهیم چون مادرها هر روز آرد می‌پیمایند. یک دختر گفت حالا مادرش هم پشت در می‌ایستد و گوش می‌دهد، چون دیگر نمی‌خواهد دخترش را بفرستد بیرون.

چالش بزرگ شما چه بود؟ فکر می‌کنید چرا برخی خانواده‌ها مخالف بودند؟

مهندس رضوی: ترس. برخی فکر می‌کردند شب دختر را به جاده می‌برند. برخی می‌گفتند آبرو می‌رود. ما جلسه گذاشتیم، ریش‌سفیدها آمدند، معلم‌ها قسم خوردند که هر شب دختر را تا خانه برسانند و خودمان با موتور می‌رویم. امسال هیچ حادثه‌ای نداشتیم و همین اعتماد را ساخت. یکی از پدرها گفت حالا دخترش از همسایه‌ها بیشتر کتاب می‌خواند و این برای ما یعنی همه چیز.

آینده‌ی طرح چه می‌شود؟ آیا می‌خواهید مدرسه‌ی دیگری هم راه بیندازید؟

مهندس رضوی: ما داریم برای روستاهای دره‌سیاه و تنگ‌ماهی هم درخواست می‌دهیم. اگر بودجه‌ی کافی بگیریم، می‌توانیم ۳ کلاس شب دیگر راه بیندازیم. اما مهم‌تر از ساختمان، معلم است. اگر معلم داوطلب پیدا شود، ما جا داریم. آرزوی من این است که تا سال ۱۴۰۵ هیچ دختری در این منطقه به دلیل فاصله از درس جا نماند. این کار شاید کوچک به نظر برسد، اما برای آن دختر پشت در، تمام دنیا است.

«مهندس رضوی و ابتکار کلاس شب برای دختران روستا» — ۶۰ دختر در کلاس شب کوه‌سفید ثبت‌نام کردند

مهندس رضوی و ابتکار کلاس شب برای دختران روستا — ۶۰ دختر در کلاس شب کوه‌سفید ثبت‌نام کردند

گزارش: مهندس رضوی و ابتکار کلاس شب برای دختران روستا — ۶۰ دختر در کلاس شب کوه‌سفید ثبت‌نام کردند